

1. Tegenslag... omdat dromen uiteenspatten...

Je kunt al heel lang weten, met je verstand, dat er iets aan zit te komen, iets dreigends, iets verschrikkelijks, een inktzwarte wolk, maar als het dan ook daadwerkelijk gebeurt, dan is dat toch iets anders. Als je dan inderdaad bij de dokter zit en je hoort de uitslag waar je zo bang voor was. Of je wordt gebeld dat er geen weg meer terug is, dat de scheiding doorgaat. Of je komt op gesprek en je ontslag is definitief. Of je vindt de rouwkaart bij de post. Je kunt het al heel lang zien aankomen, maar als het dan zover is, dan tóch is de schok groot. Zo moet het ongetwijfeld ook geweest zijn voor Petrus en voor de andere discipelen. Jezus had het al voorspeld, verschillende keren, dat Hij gevangen genomen zou worden en dat Hij gekruisigd zou worden. Maar hier, in de Hof van Gethsemane, is het dan zover. Vers 12: 'De afdeling soldaten dan en de overste over duizend en de dienaars van de Joden namen Jezus gevangen en boeiden Hem.' Je zou kunnen zeggen: op dit moment, als Jezus als een misdadiger wordt opgepakt, spat de droom van de discipelen als een luchtbel uit elkaar. Al zeker drie jaar hebben ze met Jezus opgetrokken. Ze hebben zich voortdurend over Hem verbaasd en verwonderd. Over Zijn wijsheid, Zijn woorden van genade, Zijn woorden van eeuwig leven... Ze hebben dingen gezien die ze niet voor mogelijk hielden: verlamde mensen die opsprongen en konden dansen van blijdschap, doven die konden horen, blinden, zelfs blindgeboren mensen, die opeens met open mond alles konden zien, tollenaars en zondaars, mensen die waren afgeschreven door de samenleving, die een totaal nieuw begin maakten met God en met de mensen. Zelfs doden die tot leven kwamen... Lazarus, die na vier dagen in het graf zomaar naar buiten kwam lopen. Ze hebben het geweten: 'Deze Jezus is niet zomaar een Mens...' En Petrus heeft het daadwerkelijk uitgesproken: 'U bent de Christus, de Messias, de Zoon van de levende God.' Juist daarom keken de leerlingen van Jezus ernaar uit dat Hij Zijn troon zou bestijgen, de troon van Zijn voorvader David, de koninklijke troon in Jeruzalem. Dat hadden ze voor ogen! En voor henzelf was er dan ook een glansrol weggelegd, want ja... zij waren toch maar de beste vrienden van Jezus, de meest intieme kring om Hem heen. Maar Jezus Zelf... Jezus Zelf had het maar steeds over lijden, en gevangenschap, en veroordeling, en de dood aan het kruis... Steeds donkerder werden die wolken, en nu... nu is het écht, nu wordt Jezus daar vastgebonden, en weggevoerd. Mattheüs en Markus vertellen dat op dat moment alle discipelen wegvluchten, bang om óók gevangen genomen te worden, net als hun Meester. Voorgoed is de droom wég, helemaal weg... Ze worden wakker in een naargeestige werkelijkheid, vol duistere dreiging. Vandaag hebben we het over tegenslagen op de reis door het leven, de reis met God. Je zou zomaar kunnen denken: 'Die gevangenneming in de Hof van Gethsemane, dat is vooral een tegenslag voor Jezus Zelf.' Maar als we daar even over doordenken, dan klopt dat toch niet. Want tegenslag is altijd onverwacht. Misschien houd je er wel rekening mee, maar je weet niet dat die tegenslag eraan komt. Anders is het geen tegenslag meer, dan is het ingecalculleerd. Maar wat staat er in vers 4? 'Jezus dan, Die alles wist wat er over Hem komen zou, trad naar voren en zei tegen hen: Wie zoekt u?' Jezus wist alles. En dat maakte het voor Hem niet lichter – zo van: 'Nou ja, Hij wist het toch al' – maar juist zwaarder. Kijk, als je te maken krijgt met tegenslag, dan heb je daar tót het moment van de tegenslag geen last van. Want je weet nog van niets. Als je een ongeluk krijgt met je fiets, dan kun je tót het moment van het ongeluk nog heerlijk genieten van de zon. Maar als je weet dat het ongeluk eraan komt, dan is die hele rit één grote ellende: je gaat naar het ongeluk toe. Bij Jezus is er geen sprake van tegenslag, nee, bij Hem is sprake van lijden. Hij lijdt op elk moment aan het leven, juist omdat Hij alles weet wat er over Hem zal komen. Maar voor

Petrus, en voor die andere discipelen, spat er een droom uit elkaar op het moment dat Jezus gevangen genomen wordt. Tegenslag onderweg... En misschien geldt dat voor jou ook, dat je dromen hebt gehad over mooie dingen, maar dat je dromen zijn gestrand op de harde realiteit van het leven. Dat kan te maken hebben met je opleiding: je had zó graag een bepaalde kant op willen gaan, maar het lukte niet. Of je was verliefd, en misschien ben je het nog steeds, maar die ander wees je af. Of je hoopte op een huwelijk, maar het was niet voor je weggelegd. Je hoopte op genezing van je beschadigde ziel, maar het blijft tobben. Je had je verheugd op de reis van je leven, maar op het laatste moment ging het niet door. Misschien wilde je de zending in, maar je werd afgewezen. Of je had grote plannen voor na je pensioen, maar je gezondheid liet het afweten.

Dromen, ze kunnen zomaar uit elkaar spatten... Deze week had ik een gesprek met Koos van Noppen. Koos is journalist voor het Nederlands dagblad. We kennen elkaar al heel lang. En Koos vertelde over een tante van hem, tante Ploon, een tante die maar liefst 97 jaar oud geworden is en in 2022 overleed. Hij heeft haar verhaal een keer opgeschreven voor een seniorenblad, het blad *Lichtspoor*. En na ons gesprek stuurde hij me dat artikel. In dat stuk schrijft Koos dit: 'Tante Ploon had een bijzonder leven. Ze was de derde in een gezin van 12 kinderen die binnen een tijdsbestek van 14 jaar werden geboren. Ze groeide op als een bescheiden meisje, dat al vroeg flink moest meehelpen in het drukke gezin. En zo blééf het eigenlijk. Toen ze net in de twintig was, droomde ze ervan een gezin te stichten. Maar een kortstondige verkering werd door haar verbroken. Haar vader overleed op jonge leeftijd; al haar broers en zussen vlogen uit; zij bleef bij haar moeder, als hulp in de huishouding. Zo behandelde oma haar ook. Tante Ploon had geen eigen leven, geen eigen geld, ze werd als een kind behandeld. Ze liet het gebeuren. Trouw en bescheiden deed ze haar werk. Maar het verlangen naar een gezin bleef sluimeren. Toen ze 32 jaar was, deed ze God een gelofte: "Heere", zei ze, "ik geef mezelf voor een groot gezin", waarmee ze zeggen wilde: daar wil ik graag voor zorgen. Niets wees erop dat dat ooit zou gaan gebeuren.

De jaren gingen voorbij. Toen wij jong waren, was het voor ons iets vanzelfsprekends: tante Ploon woont in het houten huis aan de Lagendijk, samen met oma. Maar wij hadden niet in de gaten wat dat voor tante Ploon betekende. Ze waren niet verbonden aan een kerk, maar gewend om op zondag thuis een preek te lezen. Ze lazen ook veel in de Bijbel. Daar putte tante Ploon ook haar kracht uit. Ze leefde bij de psalmen. Toen tante Ploon 58 jaar was, overleed oma. Velen dachten: hoe zal dat nu met haar gaan? Ze heeft nooit een zelfstandig leven gehad. Kan ze dat wel aan?' Zo kan het gaan in je leven. De droom van een groot gezin, hij spat uiteen. Je bent trouw aan je moeder, trouw aan God, en je leven glijdt voorbij. Als je 58 bent, word je geen moeder meer.

2. Tegenslag... omdat mensen je teleurstellen...

Hoe doe je dat? Hoe ga je om met zulke tegenslag? Kijk, hier gaat het om een dróóm die niet uitkomt. Maar wat misschien nog veel erger is, dat is dat mensen kunnen tegenvallen. Mensen op wie je vertrouwd. Mensen met wie je bent opgetrokken, misschien wel jarenlang. Mensen die zoveel voor je betekenden.

Besef je wat dat voor Petrus betekend moet hebben, toen hij daar in de Hof van Gethsemane een groep soldaten aan zag komen, met voorop, als gids, zijn medediscipel Júdas! Zijn broeder in de Heer! Judas... 'Verraad jij de Zoon des mensen met een kus...?' Je zult het maar meemaken, in de kring waarmee je zóveel hebt gedaan, samen. Je hield samen zóveel van Jezus! Je trok met Hem op, door dik en dun. Judas, hij was erbij toen het schip in nood was, in de storm op het meer. Hij was erbij, toen Jezus opstond en het zei tegen de wind en de golven: 'Zwijg! Wees stil!' En het werd volkomen stil... Als je medechristen je laat vallen als een baksteen... als hij Jezus verloochent en verraad, en als hij ook jou daarmee in de steek laat, wat doet dat dan met je? Misschien heb je het zelf meegemaakt, dat iemand uit de kerk je zo'n vuile, gemene streek leverde... Kun je dan nog blijven geloven?! Deze week was er een EO-documentaire over seksueel misbruik in een gezin. De dader, de vader, was ouderling in de

kerk. Een geziene man. Tegenslag door mensen, door gelóvigen, misschien is dat nóg erger dan die droom die uit elkaar spat...

3. Tegenslag... omdat je jezelf teleurstelt...

Maar er is één ding, dat is nóg erger. Nog erger dan dat mensen om je heen je laten vallen. En dat is: dat jij zélf ten val komt. Wat je nóóit had verwacht, wat je nóóit had kunnen bedenken zelfs... dat jij doet wat je nooit had willen doen. Nooit, echt nooit! En toch doe je het. Petrus, hij is gevlucht, toen Jezus gevangen genomen werd. Maar hij kán zijn Meester niet loslaten, stiekem gaat hij achter die troep soldaten aan, die Jezus meeneemt. Maar als ze bij het huis van de hogepriester komen, moet hij buiten blijven. Hij durft niet mee naar binnen te gaan. Totdat hij geroepen wordt. Eén van de andere discipelen is wél naar binnen. Waarschijnlijk is dat Johannes, die het Evangelie geschreven heeft. Hij is een bekende van de hogepriester. Misschien een verre verwant, of hij had zakelijke contacten met het hogepriesterlijke hof, door de verkoop van vis. Hoe het precies zat weten we niet, maar Johannes doet een goed woordje voor Petrus, en dan mag Petrus óók binnenkomen. Ik vind dat wel heel moedig van Petrus. Hij gaat het hol van de leeuw binnen. Vlak dat niet uit. En zelf heeft hij het ongetwijfeld ook gedacht: 'Ik wil bij Jezus blijven!' Maar dan... 'Hé', zegt de portierster (vers 17), 'bent ook u niet een van de discipelen van deze Mens?' En wat zegt Petrus dan? 'Dat ben ik niet.' Die woorden, daar moet je even goed op letten. Want ze komen nog een keer terug, in vers 25: 'En Simon Petrus stond zich te warmen. Zij zeiden dan tegen hem: Bent ook u niet een van Zijn discipelen? Hij ontkende het en zei: Dat ben ik niet.' Twee keer diezelfde woorden: 'Dat ben ik niet'. En Johannes vertelt dat Petrus nog een derde keer ontkent dat hij bij Jezus hoort. Vers 26 en 27: 'Een van de dienaren van de hogepriester, die familie was van hem bij wie Petrus het oor afgeslagen had, zei: Heb ik u niet met Hem in de hof gezien? Petrus dan ontkende het opnieuw.' Maar twee keer dus die woorden: 'Dat ben ik niet'. En als je even terugkijkt in de tekst, dan zie je dat de Here Jezus Zelf in de Hof van Gethesemane zegt: 'Ik ben het!' Precies het tegenovergestelde! Aan de soldaten vraagt Jezus: 'Wie zoekt u?' Ze antwoorden: 'Jezus van Nazareth.' En Jezus zegt: 'Ik ben het!' Even later vraagt Jezus het opnieuw: 'Wie zoeken jullie?' En weer is het antwoord: 'Jezus van Nazareth'. Waarop Jezus zegt: 'Ik heb het jullie al gezegd: Ik ben het!' Jezus vlucht niet. 'Ik ben het!' Petrus vlucht wel: 'Ik ben het niet!' Dit is het absolute dieptepunt in het leven van Petrus. Je kunt héél veel tegenslag te verduren krijgen, maar dat je jezelf tegenvalt, dat is het allergerste. Ik weet niet of je dat kent. Die momenten, die je het liefste, het allerliefste zou willen uitwissen uit je verleden. De momenten waar je nog steeds een kleur van kunt krijgen, als je eraan denkt. Of misschien is het maar één moment geweest. Eén foute keuze. Eén ogenblik van totale zinsbegoocheling. Eén zwarte bladzijde. Tegenslag onderweg... Een droom kan uiteenspatten. Mensen kunnen je onvoorstelbaar teleurstellen, je beschadigen. En dan: jezelf... wat kun je jezelf intens tegenvallen...

4. Je kunt alleen verder met Jezus als Herder!

Hoe moet je nou verder? Hoe kun je verder? Kun je eigenlijk wel verder? Weet je: uit jezelf lukt je dat niet. Zo eerlijk moet je zijn. Uit jezelf lukt je dat niet. Je kunt alleen verder met Jezus als Herder. Want Jezus blijft trouw. Onvoorstelbaar, maar Jezus blijft trouw. Zie je wat er staat in vers 27? 'Petrus dan ontkende het opnieuw. En meteen kraaide de haan.' En dat die haan kraait, dat is voor Petrus een ongelooflijk alarmsignaal: 'Hé? Wat heb ik gedaan...?' Want Jezus heeft het gezegd, Hij heeft het aangekondigd. Johannes 13: 37 en 38: 'Petrus zei tegen Hem: Here, waarom kan ik U nu niet volgen? Mijn leven zal ik voor U geven. Jezus antwoordde hem: Zult u uw leven voor Mij geven? Voorwaar, Ik zeg u: De haan zal niet kraaien, voordat u Mij driemaal verloochend zult hebben.' Jezus heeft dit dus voorzien. Want inderdaad, Hij wist alles al! Hij wist óók dit. En tóch, tóch laat Hij Petrus niet vallen! Van te voren al kondigt Hij het aan: 'Petrus, je zult Mij verloochenen, drie keer! Nog vóór de haan kraait!' Maar zelfs die diepe, diepe val van Petrus is voor Jezus géén reden om hem af te schrijven, weg te duwen. Lukas vertelt dat Jezus zegt tegen Petrus: 'De satan zal proberen je leven heen en weer te

schudden, maar Ik heb voor je gebeden, Petrus, dat je geloof niet zal ophouden' (Lukas 22: 31-32). Je kunt alleen verder dankzij de goede Herder. Maar die Herder is er dan ook, wat er ook gebeurt in jouw leven.

Zeven jaar geleden hield ik een preek over Mattheüs 12: 20. Daar wordt een profetie aangehaald uit Jesaja, honderden jaren eerder geschreven. Die profetie gaat over de Messias. En hoe luidt die profetie? 'Het geknakte riet zal Hij niet breken en de walmende vlaspit zal Hij niet doven, totdat Hij het oordeel uitvoert tot overwinning.' Dus de Messias beschermt het geknakte riet tot Hij terugkomt voor het oordeel, totdat Hij zal oordelen de levenden en de doden. En dat oordeel, dat is dan niet een oordeel tot vernietiging, of een oordeel tot verdoemenis, nee, het is een oordeel tot overwinning. Dus Hij beschermt dat geknakte riet tot het einde toe, totdat Hij voorgoed de overwinning geeft. Voor die preek ben ik toen naar de Rotte gegaan, en ik heb daar wat riet gesneden. En ik heb gekeken hoe dat gaat, als je een riet knakt. En ik weet het nog goed: ik ontdekte, dat je een geknakt riet weer overeind kunt zetten. Van buiten zie je bijna niets, maar er zit een knak in. Dat riet heeft iemand nodig die het weer overeind zet, en die het beschermt. Zó kan ook je leven eruit zien. Met een knak erin. Niemand ziet het, die knak. Toch zit hij er wel en zelf weet je dat maar al te goed. Maar er is een Messias die het geknakte riet niet breekt, maar het beschermt, het overeind zet, het omringt met zorg tot de dag van de grote bevrijding. Petrus, er zit een knak in zijn leven. Maar de goede Herder, Jezus, Hij beschermt zijn kind. En na de opstanding gaat Jezus met Petrus in gesprek. Ze zitten dan op het strand van het Meer van Galilea, met nog zes andere discipelen erbij. Je kunt het nalezen in Johannes 21. En zoals Petrus drie keer heeft gezegd dat hij Jezus niet kende, zo krijgt hij daar, op het strand, drie keer dezelfde vraag van Jezus: 'Petrus, heb je Mij lief?' En Petrus, hij kan niet anders dan het zeggen: 'Heer, U weet alle dingen, U weet dat ik U liefheb.' Daar, op het strand, zet Jezus Zelf dat geknakte riet weer overeind. En Hij geeft Petrus een opdracht: 'Zorg goed voor Mijn lammetjes, en voor Mijn schapen.' Het lijkt misschien weleens onmogelijk om verder te gaan na al die tegenslagen. En toch: de goede Herder heeft ook voor jou een pad. Er is ook voor jou een weg vooruit. Wees niet bang, twijfel niet aan de Herder. Hij beschermt je tot de dag van de overwinning. Na het overlijden van haar moeder bleef tante Ploon alleen achter. Inmiddels woonde ze in een flat. 'Voor de deur van haar appartement, op de begane grond van de flat, speelden in die tijd veel kleine kinderen, vooral kinderen uit Turkse gezinnen. 'Tante Ploon,' schrijft Koos van Noppen, 'nodigde ze uit om binnen te komen. Ze schonk limonade, ze mochten blijven spelen en dan las zij ze voor uit de kinderbijbel. De kinderen hielden van haar en kwamen er graag. Kort na het overlijden van oma, was tante Ploon lid geworden van de hervormde kerk. Op zaterdagochtend werkte ze mee met de evangelisatie-kinderclub. Op 62-jarige leeftijd deed ze belijdenis en bij die gelegenheid kreeg ze een tekst mee uit Jesaja 54: 1: "Zing vrolijk gij onvruchtbare, u die niet gebaard hebt, breek uit in gejuich en jubel het uit, u die geen weeën gekend hebt, want de kinderen van de eenzame zijn talrijker dan de kinderen van de getrouwde, zegt de Heere." En zo is het gegaan. Vele kinderen uit de buurt bleven bij haar langskomen, ook toen ze groter werden. En als ze gingen trouwen, of promoveren, was tante Ploon eregast. De laatste periode van haar leven woonde ze in een verpleegtehuis. Daar heeft ze nog een aantal goede jaren gekregen. Ze had weinig zorgen meer. Ze kon daar mensen voorlezen uit de Bijbel. Als ze met elkaar gingen eten, dan gebeurde het de laatste tijd regelmatig dat tante Ploon voorging in gebed. En onder de vaste bezoekers waren de voormalige kinderen uit haar flat. Tot op het laatst leefde ze dicht bij God en was ze een zegen voor anderen. Op een zaterdagmorgen in september viel ze uit bed, raakte bewusteloos en is niet meer bij kennis geweest. Dezelfde dag is ze overleden. Naast het rouwbericht in de lokale krant stond een kleine advertentie, geplaatst door de kinderen uit de flat. "Lieve mevrouw Van Noppen, bedankt voor alles." Als jij niet weet hoe je verder moet, als de tegenslagen onderweg je teveel dreigen te worden, denk dan aan de Messias, die het geknakte riet overeind zet en beschermt, tot de dag van de grote bevrijding. Je kunt verder met Jezus als Herder. Amen.